

Aan de gemeenteraad

datum	20-02-2025
behandeld door	R. Aarnoudse
ons kenmerk	2025-0012490
doorkiesnummer	14-078
Onderwerp	Actuele stand van zaken Chemours-dossier

Geachte mevrouw, heer,

Met deze raadsinformatiebrief wordt uw raad in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van de laatste stand van zaken van het dossier Chemours/PFAS.

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De fabriek van Chemours bevindt zich op het grondgebied van Dordrecht, waarbij emissies van PFOA en GenX zich in de omgeving hebben verspreid. In samenwerking met de gemeenten Dordrecht, Molenlanden en Sliedrecht zijn de bedrijven gedagvaard wegens het veroorzaken van schade aan gemeentelijke eigendommen. De provincie is verantwoordelijk voor de vergunningen onder Omgevingswet en de Seveso-richtlijn en het zwemwater, terwijl Rijkswaterstaat de vergunningen voor de Rijkswateren afhandelt. Het waterschap Hollandse Delta is verantwoordelijk voor vergunningen voor lozingen op het oppervlaktewater. Drinkwaterbedrijf Evides voert de nieuwe Drinkwaterrichtlijn uit en wordt hierop gecontroleerd namens het ministerie van IenW door het ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport).

Deze raadsinformatiebrief behandelt achtereenvolgens:

1. Vervolgonderzoek, waaronder hennep als potentiële wijze van saneren.
2. Overige onderzoeken en ontwikkelingen.
3. De besteding van de SPUK-gelden en de aanvraag van de nieuwe SPUK-subsidieregeling buitenproportionele verontreinigen met PFAS.
4. Communicatie.
5. Stand van zaken moestuinen.
6. Contact met inwoners.
7. Vergunningverlening, toezicht en handhaving.

1. Vervolgonderzoek, waaronder hennep als potentieel saneringsmiddel

Onder de SPUK-regeling 2021–2023 is in de jaren 2024 vervolgonderzoeken gestart, met de volgende deelonderzoeken:

a. Stand van zaken henneproef

Eind 2024 heeft de gemeente Dordrecht samen met de gemeente Sliedrecht een overleg gehad met C-Biotech—dat al diverse henneproeven in Vlaanderen heeft uitgevoerd of nog uitvoert—om potentiële proeflocaties te bespreken. Hierbij zijn twee locaties naar voren gekomen, waarvan één eigendom is van de gemeente Sliedrecht en één van de gemeente Dordrecht. Begin dit jaar zal een veldverkenning plaatsvinden in Dordrecht om de geschiktheid van deze locatie te beoordelen. Indien de locatie geschikt blijkt te zijn, wordt in een vervolgonderzoek bepaald of er daadwerkelijk een proef kan worden gestart.

2. Overige onderzoeken en ontwikkelingen

a. Alle PFAS zijn ZZS (Zeer Zorgwekkende Stoffen)

In november zijn alle PFAS-stoffen als prioritaire stof opgenomen op de 'List of Chemicals for Priority Action' (LCPA) van OSPAR, een internationaal verdrag voor de bescherming van de Noordoost-Atlantische Oceaan. Deze lijst is een van de wettelijke bronnen voor de identificatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Hiermee zijn nu alle PFAS-stoffen aangemerkt als ZZS. In een brief aan de Tweede Kamer heeft de Staatssecretaris aangegeven dat bedrijven die PFAS emitteren per direct verplicht zijn plannen op te stellen om hun uitstoot te reduceren (IENW/BSK-2024/314626). Tot nu toe gold deze verplichting slechts voor ongeveer 100 PFAS-stoffen die op de ZZS-lijst stonden en waarvoor extra eisen werden gesteld om uitstoot te beperken.

De impact van dit besluit zal niet onopgemerkt blijven. Nu alle PFAS-stoffen als ZZS zijn aangemerkt, leidt dit tot een minimalisatieplicht en de verplichting voor bedrijven met vergunningen om een vermijdings- en reductieprogramma (VRP) op te stellen. Dit geldt onder andere voor Chemours. In het rapport Voor de Gezondheid: scherpere vergunningverlening bij uitstoot naar de lucht van 19 november 2024, uitgebracht door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), wordt bovendien gesteld dat Chemours de uitstoot van overige PFAS-stoffen eveneens per direct moet minimaliseren en opnemen in het VRP.¹

Het RIVM is verantwoordelijk voor het bijhouden van de ZZS-lijst. Niet alle individuele stoffen worden specifiek op deze lijst genoemd, maar de groepsvermelding "per- en polyfluoralkylstoffen" (PFAS) is nu opgenomen op de ZZS-lijst. Daarnaast worden alle PFAS die in het zoekstelsel van het RIVM zijn geregistreerd en nog niet op de ZZS-lijst stonden, toegevoegd. PFAS die eerder op de lijst met potentiële ZZS stonden, worden tegelijkertijd uit die lijst verwijderd. In totaal worden meer dan 100 PFAS en groepsvermeldingen opgenomen op de ZZS-lijst. Begin december is de aanpassing volledig doorgevoerd.

b. Aanstelling Rijkscoördinator PFAS/Chemours

Op 14 november heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) aan de Tweede Kamer bekendgemaakt dat Judith Elsinghorst, directeur Omgevingsveiligheid en Milieurisico's bij het ministerie van IenW, is aangesteld als Rijkscoördinator voor de gemeenten en de provincie Zuid-Holland met betrekking tot PFAS-problematiek en Chemours. De Rijkscoördinator heeft de taak om ervoor te zorgen dat vragen door de juiste personen worden beantwoord en om, waar nodig, interdepartementale afstemming te organiseren. Daarnaast is zij het aanspreekpunt voor onze regio en zal zij de komende tijd samen met de gemeenten bespreken hoe haar rol concreet wordt ingevuld.

Met de aanstelling van de Rijkscoördinator PFAS/Chemours komt de staatssecretaris tegemoet aan de behoeften van de gemeenten rondom Chemours en wordt hiermee invulling gegeven aan de Motie Koekkoek c.s. (28089-293), waarmee werd verzocht om een interdepartementaal aanspreekpunt voor onze regio.

c. Vervolg OVV-rapport 'Industrie en omwonenden: Nationale Dialoog Gezonde Leefomgeving en Industrie'

In opdracht van de Staatssecretaris van IenW is het OFL (Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving) gevraagd een verkenning uit te voeren naar de opzet van een nationale dialoog waarin omwonenden, bedrijven en maatschappelijke organisaties samenwerken aan een gezonde leefomgeving. De eerste bijeenkomsten hebben inmiddels plaatsgevonden, waarbij bedrijven, GGD'en, omgevingsdiensten, het Rijk, provincies en diverse gemeenten met elkaar in gesprek zijn gegaan. Ook is er een aparte sessie georganiseerd met een aantal omwonenden uit het gehele land. Tijdens deze sessies is van gedachten gewisseld over ideeën, verwachtingen en de mogelijke vormgeving van deze dialoog. Een van de grootste uitdagingen is het zoeken naar een evenwichtig deelnemersveld. Dit is met name voor de rol van de omwonenden een uitdaging, aangezien er niet één platform is dat actieve omwonenden vertegenwoordigt.

De gesprekken zijn nog in volle gang. De dialoog, voorlopig aangeduid als de Leefomgeving en Industrie Dialoog (LEID), zal naar verwachting in de eerste helft van 2025 van start gaan. Voor meer informatie kunt u terecht op [Gezonde Leefomgeving nabij Industrie](#) van het OFL.

¹ [Voor de gezondheid: scherpere vergunningverlening bij uitstoot naar de lucht | Rapport | Inspectie Leefomgeving en Transport \(ILT\)](#)

d. Lobby Chemours/PFAS

Een aantal van deze doelstellingen van onze lobby-inspanningen is behaald, zoals de aanstelling van een Rijkscoördinator. Net als vorig jaar heeft de gemeente Dordrecht opnieuw samen met actieve inwoners gesprekken gevoerd met Kamerleden en is in december jl. hun zorgen gedeeld tijdens een werkbezoek van de staatssecretaris van IenW aan Dordrecht.

Komend jaar wordt er nadrukkelijker ingezet op een nationaal PFAS-verbod, omdat een Europees verbod op korte termijn nog niet haalbaar lijkt te zijn. Hier wordt samen met andere gemeenten in Nederland die ook te maken hebben met de gevolgen van PFAS in de leefomgeving op ingezet.

In het kort zet de lobby op het volgende in richting de Tweede Kamer:

1. **Meer onderzoek en monitoring van gezondheidsrisico's**
Dringend onafhankelijk onderzoek en monitoring zijn nodig om beter inzicht te krijgen in de impact van PFAS op de gezondheid in regio's zoals de Drechtsteden.
2. **Nationaal PFAS-verbod**
Zorg voor een verbod op niet-essentiële toepassingen van PFAS totdat er een Europese regeling is. Dit beschermt zowel milieu als volksgezondheid en biedt regio's sneller mogelijkheden voor actie.
3. **Strengere toepassing van het voorzorgsbeginsel**
Voer het voorzorgsbeginsel consequent uit bij vergunningen en handhaaf op gezondheidsrisico's van nieuwe PFAS.
4. **Minimalisatieplicht ZZS**
Controleer streng op PFAS-uitstoot via permanente en onafhankelijke meetsystemen, zoals vereist door het OSPAR-verdrag.

3. De besteding van de gelden en de aanvraag van de nieuwe SPUK-subsidieregeling buitenproportionele verontreinigen met PFAS

a. Verlenging bestedingstermijn SPUK 2021-2023

In 2021 ontvingen Papendrecht tezamen met Dordrecht (als penvoerder), Sliedrecht, Molenlanden en Alblasserdam, een subsidie voor een specifieke uitkering (SPUK) voor buitenproportionele verontreinigingen met PFAS. Deze subsidie werd en wordt gebruikt voor verschillende doeleinden van 2021 tot 2024, waaronder moestuinonderzoeken, eierenonderzoeken, advocaatkosten, communicatiekosten, onderzoekskosten voor de dagvaarding en meerkosten voor de sanering van de Spartelvijver in Dordrecht. De SPUK-regeling heeft officieel een looptijd van 2021 tot 2023 maar heeft een doorloop tot oktober 2024. Omdat er nog resterende subsidiegelden voor deze periode zijn overgebleven, is er een verzoek ingediend de looptijd hiervan te verlengen. In december is ons medegedeeld dat dit verzoek wordt gehonoreerd.

b. Aanvraag nieuwe SPUK 2024-2030

Naast ons verzoek tot verlenging hebben de gemeenten Dordrecht, Sliedrecht, Papendrecht, Molenlanden en Alblasserdam, een aanvraag ingediend voor een SPUK-subsidie voor buitenproportionele PFAS-verontreiniging bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Deze aanvraag is eind december toegekend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) namens het ministerie van IenW.

Met deze middelen kan er de komende jaren verder gewerkt worden aan een gezonde en veilige leefomgeving in onze regio door bodemsanering en het verminderen van de schadelijke effecten van PFAS-verontreiniging. De SPUK-gelden zullen worden ingezet voor de volgende activiteiten:

1. **Aanpak moestuinen en zwemwater**
Aanpak van de moestuinen, gefinancierd door Chemours, en brononderzoek voor zwemplas Merwelanden, gecoördineerd door Dordrecht in samenwerking met andere bevoegde gezagen.
2. **Juridische ondersteuning**
Noodzakelijk vanwege een uitspraak van de rechtbank (27 september 2023) voor het opstellen van afspraken, fondsvorming, en extra bewijsverzameling om de kosten te verhalen bij de vervuiler.
3. **Onderzoek naar alternatieve saneringsmethoden**
Verkenning van kosteneffectieve saneringsopties en het delen van opgedane kennis met andere overheden.
4. **Inventarisatie van diffuse verontreiniging**
Onderzoek naar andere risicovolle situaties en mogelijke bronnen, zoals andere bedrijven met PFAS.

5. Voorlichting en communicatie

Informatievoorziening over PFAS-risico's via de website www.pfasinfo.nl en de bijbehorende app, aangevuld met informatiemarkten. Dit gebeurt in samenwerking met en met bijdragen van diverse overheden.

6. Bestuurlijke afstemming

Nauwe samenwerking en coördinatie met overheidslagen en partners voor een effectieve uitvoering van het project.

4. Communicatie

a. Mediaberichten met betrekking tot PFAS/Chemours

De discussie in de samenleving over het gebruik en de aanwezigheid van PFAS wordt steeds duidelijker en urgenter, mede doordat steeds meer gemeenten en inwoners in Nederland hiermee te maken krijgen. Komend jaar wordt gestart met het aanpakken van de leefomgeving, waarbij het saneren van de moestuinen een belangrijke eerste stap is. Om te zorgen dat dit een duurzame oplossing wordt, blijven we als regio inzetten op een Europees en nationaal verbod op PFAS. De recente erkenning dat alle PFAS als zeer zorgwekkende stoffen zijn geclassificeerd, is daarbij een stap in de goede richting.

Enkele noemenswaardige nieuwsberichten:

Oktober – De Telegraaf: Advies inspectie: geen nieuwe vergunning chemiebedrijf Chemours

November – Binnenlands Bestuur: Alle PFAS op lijst 'zeer zorgwekkende stoffen'

November – Unie van Waterschappen: Waterschappen sturen brandbrief aan minister Madlener: meer actie PFAS-aanpak

December – Nu.nl: Chemours doet weer incomplete vergunningsaanvraag voor meer PFAS-uitstoot

Januari – AD: 45 kilo mogelijk kankerverwekkende stof vrijgekomen door leidingbreuk bij Chemours

Januari – Trouw: Kosten voor PFAS-sanering lopen op en belanden zelden bij vervuiler

Januari – Dordrecht.net: 250 keer protesteren voor de poort van Chemours aan de Baanhoekweg in Dordrecht

Januari – Groene Amsterdammer: Opruimen PFAS-vervuiling kost nu al bijna 70 miljoen euro

Januari – FD: 'Pfas zonder zorgen': zo ondergraaft de industrie het naderende pfas-verbod

b. Eigen communicatie

Bekendheidscampagne pfasinfo.nl Zuid-Holland Zuid

In mei zijn de website en app van het centraal informatiepunt PFAS Zuid-Holland Zuid (pfasinfo.nl) gelanceerd. Om pfasinfo.nl meer onder de aandacht te brengen van de inwoners, is er een bekendheidscampagne geweest. Het doel was de bekendheid van pfasinfo.nl te vergroten. De bekendheidscampagne liep van oktober tot en met december 2024 en richtte zich op inwoners van de 10 gemeenten van de regio Zuid-Holland Zuid (ZHZ), met een specifieke focus op Dordrecht, Molenlanden, Papendrecht en Sliedrecht, die de campagne initieerden.

Deze crossmediale campagne omvatte online promotie via Facebook en Instagram met betaalde advertenties om de doelgroep te bereiken, en offline promotie met A3-posters in openbare ruimtes zoals bibliotheken en gemeentehuizen, met de mogelijkheid om de posters langer te laten hangen. Bovendien was er een toolbox voor de 10 gemeenten en partners, zodat zij via eigen kanalen de middelen ook konden delen. De toolbox omvatte online content, A3-posters en een nieuwsbericht over de aankondiging van de campagne voor de gemeentepagina (huis-aan-huisbladen).

Tijdens de campagne is aan de inwoners gevraagd of zij willen meedenken over de communicatie over PFAS en of ze hun e-mailadres dan willen achterlaten, zodat ze benaderd kunnen worden. Dit heeft een kleine groep betrokken inwoners opgeleverd, die betrokken zal worden bij de vervolgcampagne om pfasinfo.nl verder te ontwikkelen en beter aan te laten sluiten bij de informatiebehoefte van de inwoners.

Doorontwikkeling Pfasinfo.nl in 2025

Uit recent onderzoek van het RIVM blijkt dat veel inwoners in onze regio zich zorgen maken over de aanwezigheid van PFAS, vooral met betrekking tot hun gezondheid en de impact op het milieu.² Het onderzoek laat tevens zien dat er behoefte is aan betere en proactieve overheidscommunicatie die aansluit op de zorgen en vragen van inwoners. De onderzoeksresultaten bieden duidelijke aanknopingspunten voor ons om Pfasinfo.nl in 2025 op drie niveaus door te ontwikkelen:

² RIVM, Zorgen over Chemours en PFAS: tussentijdse resultaten vragenlijst (2024)

[<https://www.rivm.nl/industrie/zorgen-over-chemours-en-pfas-tussentijdse-resultaten-vragenlijst-mei-2024>].

1. **Verdieping van informatie**

Het doel is om inwoners beter te informeren door onderwerpen verder uit te diepen, achtergrondverhalen te bieden en specialistische informatie en bredere context beschikbaar te stellen. Door actief in te spelen op deze specifieke informatiebehoeften en vragen, wordt Pfasinfo.nl relevanter en beter afgestemd op de verwachtingen van het publiek.

2. **Creatieve en visuele verrijking**

Om de toegankelijkheid van de informatie te vergroten, wordt meer gebruik gemaakt van beeldtaal en visuele communicatiemiddelen, zoals infographics, strips en korte films. Deze vormen maken het eenvoudiger en aantrekkelijker voor inwoners om belangrijke informatie te begrijpen en te onthouden. Daarnaast draagt het gebruik van fotografie uit de regio Zuid-Holland Zuid bij aan herkenbaarheid en betrokkenheid. Het betrekken van regionale boegbeelden en inwoners in beeldmateriaal zorgt ervoor dat de verhalen persoonlijker en aansprekender worden.

3. **Vergroten van bezoekersaantallen en herhaalbezoek:**

Hiervoor is het essentieel om de content aan te bieden in een prettige en toegankelijke vorm. Ook wordt de bekendheidscampagne voortgezet en verder verrijkt, om een breder publiek te bereiken en de zichtbaarheid van Pfasinfo.nl te versterken. Tegelijkertijd wordt de presentatie van informatie verbeterd, zodat deze aantrekkelijker en uitnodigender wordt, wat bezoekers stimuleert om vaker terug te keren naar de website.

Met deze drie pijlers wordt Pfasinfo.nl verder ontwikkeld tot een waardevol en toekomstbestendig informatieplatform voor de inwoners van Zuid-Holland Zuid.

c. Werkbezoeken

Op 15 november het VVD-Kamerlid Martijn Buijsse een werkbezoek om samen met experts, bestuurders, bezorgde inwoners en actiegroepen te praten over het dossier. Dit vond navolging op 9 december, toen Europarlementariër Dirk Gotink en Tweede Kamerlid Natascha Wingelaar van NSC in Papendrecht en Dordrecht waren om te praten over de actuele politieke situatie en de PFAS-problematiek.

Op 13 december bracht ook de staatssecretaris van IenW, Chris Jansen, een bezoek aan Dordrecht om met inwoners te praten over hun zorgen voor de gezondheid van omwonenden en het milieu in onze regio.

Voor komend jaar zullen politici en Tweede Kamerleden uitgenodigd blijven worden om het dossier actueel te houden.

5. Stand van zaken moestuinen

a. Moestuinen

De eerste fase van deze aanpak van de met PFOA vervuilde moestuinen bestaat uit een pilottraject. In december heeft de Provincie Zuid-Holland, als bevoegd gezag, goedkeuring gegeven voor de start van de pilots voor de moestuinen in Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden. Op basis van de ervaringen uit deze pilotlocaties kan de verdere aanpak van de moestuinen vorm worden gegeven.

De provincie én de gemeente Dordrecht nemen als bevoegde gezagen een besluit over de totale aanpak voor de moestuinen.

De pilot gaat in maart 2025 van start. De uitvoering van de pilots ligt in handen van de onafhankelijke projectorganisatie Moestuinherstel, in goed overleg met de betrokken moestuinders. Het doel van de aanpak is dat inwoners weer veilig, zonder beperkingen, zelfgeteelde groenten en fruit kunnen consumeren. Via de website www.moestuinherstel.nl kunt u op de hoogte blijven van nieuwe ontwikkelingen, evenals de planning van het project.

6. Contact met inwoners

Er wordt nauw contact gehouden met de actieve inwoners uit onze regio. Hun inzet voor een veilige en schone leefomgeving wordt gewaardeerd. Omdat onze doelen hetzelfde zijn als die van hen trekken wij als 4 gemeenten samen op in het adresseren van onze zorgen over PFAS bij Kamerleden en bewindslieden. Zie hiervoor ook 2d en 4c.

Ook worden zij bij onze professionele partners geïntroduceerd zodat zij ook daar hun zorgen kunnen inbrengen.

7. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

a. Gemeentelijke adviezen

Op 9 december heeft de gemeente Dordrecht namens de vier gemeenten een negatief advies uitgebracht aan de DCMR Rijnmond naar aanleiding van een verzoek van 16 oktober 2024 om advies over een aanvraag van Chemours voor een wijzigingsvergunning betreffende de emissiegrenswaarden van PFAS-luchtemissies. In het advies wordt gesteld dat, aangezien alle PFAS-stoffen inmiddels zijn aangemerkt als Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) onder het OSPAR-verdrag, Chemours per direct een minimalisatieplicht heeft. Ook werd er geadviseerd om daarom de vergunningen van Chemours uit 2013 te actualiseren, de bypass van de thermal converter te beëindigen en de vergunning aan te passen.

b. Vergunde emissies Chemours

De DCMR heeft de emissiegegevens op haar website bijgewerkt. Deze aanpassing was noodzakelijk omdat de voor de revisievergunning aangevraagde emissies voor de jaren 2024 en 2025 een realistischer beeld geven dan de cijfers op basis van de revisievergunning van 2013. Dit is het gevolg van situaties waarin vergunningen door de rechtbank gedeeltelijk zijn vernietigd of geschorst. Daarnaast zijn nu ook de cijfers van de emissies van broeikasgassen op de website geplaatst. Hieronder vindt u de gewijzigde en aangevulde overzichten.

Jaar	HCFK's en HFK's (kg/j)
2013	115.770
2024	33.050

Vergunde/aangevraagde emissies naar de lucht van de broeikasgassen (HFCK en HFK)

Jaar	Overige gefluorideerde organische stoffen (kg/j)
2013	172.883
2021	154.858
2024	31.990 / 20.680*
2025	31.990 / 1.730*

Vergunde/aangevraagde emissies naar de lucht van de overige gefluorideerde organische stoffen

* Jaartotaal vóór vernietiging van een deel van de 3^e ambtshalve wijziging door de Rechtbank.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Via raadsinformatiebrieven en/of wethouderberichten wordt uw raad periodiek (ongeveer ieder kwartaal) op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen. Indien het noodzakelijk is uw raad tussentijds te informeren over ontwikkelingen binnen het dossier zal dit via wethouderberichten of losstaande raadsinformatiebrieven gebeuren.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De inzet van de gemeenten wordt deels bekostigd uit eigen middelen; deel uit de SPUK-bijdragen. Onderzoeken en communicatie worden geheel door de SPUK gedekt.

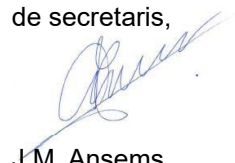
Tot slot

Wij gaan ervan uit dat uw raad hiermee afdoende geïnformeerd is over de ontwikkelingen binnen het dossier Chemours/PFAS.

Hoogachtend,

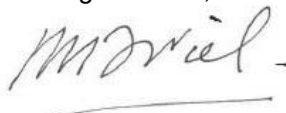
Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

de secretaris,

J.M. Ansems

de burgemeester,

M.J.M. van Driel